

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник проректора

Ю. І. Якименко
(ініціали, прізвище)

«17» 04 2014 р.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
підготовки магістрів (спеціалістів)
для всіх спеціальностей університету

Ухвалено Методичною радою
університету

Протокол від 17.04 2014 р. № 8

Заступник голови методичної
ради

(підпис) (ініціали, прізвище)

«17» 04 2014 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

_____ Ю. І. Якименко
(підпис) (ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 2014 р.

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
підготовки магістрів (спеціалістів)
для всіх спеціальностей університету**

Ухвалено Методичною радою
університету

Протокол від _____ 2014 р. № _____

Заступник голови методичної
ради

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 2014 р.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доцент, канд. техн. наук, доцент Полукаров Олексій Ігорович
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

доцент, канд. техн. наук, доцент Каштанов Сергій Федорович
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

доцент, докт. техн. наук, доцент Третьякова Лариса Дмитровна
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри
охорони праці, промислової та цивільної безпеки
(повна назва кафедри)

Протокол від « 27 » березня 2014 року № 7

Завідувач кафедри

(підпис) О. Г. Левченко
(ініціали, прізвище)

« 27 » березня 2014 р.

Вступ

Програму навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі”
(назва навчальної дисципліни)

складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки
магістрів (спеціалістів)

(назва ОКР)

усіх спеціальностей університету

(код і назва напрямку (спеціальності))

на основі Типової навчальної програми нормативної дисципліни “Охорона праці в галузі” для вищих навчальних закладів, затвердженої Заступником Міністра освіти і науки, молоді та спорту України 18.03.2011 р., що розроблена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи та Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 21.10.2010 року № 969/922/216 «Про організацію та вдосконалення навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у вищих навчальних закладах України», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 9 листопада 2010 року за № 1057/18352.

Навчальна дисципліна належить до циклу професійної та практичної підготовки

Предметом навчальної дисципліни є актуальні соціально-економічні, нормативно-правові, організаційно-технічні і санітарно-гігієнічні питання охорони праці для конкретної галузі і сфери господарської, управлінської, економічної, невиробничої та науково-дослідної діяльності з урахуванням особливостей майбутньої професії і можливої первинної посади випускників, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна програма дисципліни “Охорона праці в галузі” розроблена з урахуванням того, що студенти на освітньо-кваліфікаційному рівні “бакалавр” засвоїли головні положення нормативних дисциплін “Безпека життєдіяльності”, “Основи охорони праці”, а також окремі питання безпеки праці в дисциплінах професійного спрямування.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців (магістрів та спеціалістів) усвідомлення необхідності та компетенцій (здатностей) вирішувати типові завдання з усіх напрямків професійної діяльності на первинних посадах з обов'язковим дотриманням вимог безпеки і стандартів з охорони праці, використанням останніх досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду збереження життя, здоров'я і працездатності підлеглих працівників і третіх осіб.

Засвоївши програму навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі”, спеціалісти та магістри за відповідними напрямами підготовки та спеціальностями мають володіти такими основними професійними компетенціями з охорони праці:

- застосовувати сучасні методи дослідження та аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
- забезпечувати управління охороною праці у межах компетенції, обумовленої первинною посадою;

- оцінювати і корегувати рівень безпеки інфраструктурних складових ресурсного забезпечення діяльності організації (підприємства, підрозділу, окремих процесів);
- організовувати проведення навчання та перевірку знань з питань охорони праці;
- брати участь у розслідуванні нещасних випадків та професійних захворювань;
- забезпечувати соціальні гарантії працівників у сфері охорони праці.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- положень законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці під час виконання виробничих та управлінських функцій;
- основних принципів державного нагляду і контролю у сфері охорони праці;
- системи управління охороною праці у галузі і на підприємстві (в організації);
- галузевих норм, організаційно-технічних заходів і засобів щодо захисту працівників від впливу небезпечних і шкідливих факторів для типових підприємств та організацій галузі;
- порядку розслідування, реєстрації, облік та аналіз нещасних випадків і професійних захворювань;
- порядку і напрямів забезпечення пожежної безпеки на галузевих об'єктах;
- базових принципів і механізму забезпечення соціальних гарантій працівників, пов'язаних з безпекою праці.

уміння:

- поставити завдання та організувати процедуру проведення визначення професійних (виробничих) ризиків, загроз на робочих місцях;
- здійснювати управління охороною праці (професійними ризиками) у межах своєї компетенції;
- реалізовувати базові принципи і методи створення безпечних технологій, обладнання, приладів і систем, а також проведення робіт і надання послуг;
- обґрунтувати вибір і впроваджувати безпечні технології і обладнання в галузі діяльності;
- приймати участь у розробці та впровадженні заходів щодо усунення причин нещасних випадків, професійних захворювань та ліквідації наслідків аварій на виробництві;
- впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення стану виробничого середовища та безпеки праці;
- розробляти і впроваджувати систему забезпечення пожежної безпеки на об'єктах, що відповідають рівню первинної посади магістра (спеціаліста);

2. Структура навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 36 годин/1 кредит ECTS.

Навчальна дисципліна складається з одного однойменного кредитного модулю.

Рекомендований розподіл навчального часу

Форма навчання	Кредитні модулі	Всього		Розподіл навчального часу за видами занять			Семестрова атестація
		кредитів	годин	Лекції	Практичні заняття	СРС	
<i>Денна</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>36</i>	<i>18</i>	<i>-</i>	<i>18</i>	<i>екзамен</i>
<i>Заочна</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>36</i>	<i>6</i>	<i>2</i>	<i>28</i>	<i>екзамен</i>

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Міжнародні норми в сфері охорони праці

Соціальне партнерство (соціальний діалог) в охороні праці. Соціальне партнерство як принцип законодавчого та нормативно-правового забезпечення охорони праці. Соціальний діалог в Європейському Союзі.

Охорона праці як невід’ємна складова соціальної відповідальності. Визначення та основні принципи соціальної відповідальності. Міжнародні норми соціальної відповідальності. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність». Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності». Вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності.

Законодавча основа Євросоюзу з питань охорони праці. Охорона праці - частина соціальної політики ЄС. Директиви ЄС з охорони праці. Рамкова директива 89/391/ЄС «Про введення заходів, що сприяють поліпшенню безпеки та гігієни праці працівників».

Трудові норми Міжнародної організації праці. Конвенції та Рекомендації МОП. Основні Конвенції МОП в галузі охорони праці.

Тема 2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі

Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі. Нормативна база підприємства (організації) з охорони праці, порядок її формування і затвердження

Тема 3. Система управління охороною праці

Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Забезпечення функціонування та побудова СУОП в організації. Положення про СУОП, структура та зміст його розділів.

Елементи СУОП, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2010. Політика в галузі охорони праці. Планування. Впровадження і функціонування СУОП. Перевірки і коригувальні дії. Аналіз з боку керівництва.

Примірний розподіл функціональних обов'язків з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців підприємства галузі. Пріоритет функцій забезпечення безпеки. Ефективність функціональної структури СУОП.

Планування заходів з охорони праці. Види планування та контролю стану охорони праці. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій. Облік і аналіз показників охорони праці. Плани локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій. Мета та основні параметри планів. Аналітична та оперативна частини Плану.

Інтегровані системи менеджменту в галузі охорони праці. Основні складові інтегрованої системи менеджменту. Функціональні та організаційні особливості.

Галузеві системи управління охороною праці. Мета та принципи функціонування. Організаційна та функціональна структури СУОП.

Регіональні системи управління охороною праці, мета, принципи та основні функції. Служби охорони праці місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Тема 4. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків

Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обов'язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків. Обставини, за яких проводиться розслідування.

Встановлення зв'язку нещасного випадку з виробництвом.

Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і аварій на виробництві. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи, порядок обліку і відповідальність за наслідки. Обов'язки роботодавця щодо організації розслідування, попередження їх повторення та відшкодування шкоди постраждалим.

Дослідження та профілактика виробничого травматизму. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Методи дослідження виробничого травматизму.

Основні технічні та організаційні напрямки профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі.

Тема 5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності

Аналіз умов праці за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.

Вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць. Вимоги безпеки до виробничих, офісних і допоміжних приміщень. Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень. Вимоги безпеки при проектуванні, виготовленні, монтажі, випробуваннях та експлуатації виробничого обладнання і технологічних процесів при підготовці сировини та при виконанні робіт. Вимоги до засобів індивідуального захисту. Вимоги безпеки праці під час експлуатації систем опалення, вентиляції і кондиціонування повітря. Вимоги безпеки і гігієни праці при використанні обчислювальної техніки і офісного обладнання.

Сучасні заходи та засоби щодо колективного та індивідуального захисту працюючих від дій шкідливих та небезпечних факторів, характерних для типових виробничих і невиробничих підприємств або організацій галузі. Методичний підхід до розробки організаційних і технічних рішень щодо їх реалізації. Розрахункове обґрунтування параметрів засобів захисту та поліпшення стану виробничого середовища – систем опалення, кондиціонування повітря, вентиляційних систем різного призначення, систем освітлення, засобів захисту від шуму, вібрацій, виробничих випромінювань тощо (розглядаються за характерними для галузі факторами).

Шляхи, заходи і засоби підвищення безпеки технологічних процесів і обладнання характерних для галузі (за наявністю). Особливості питань електробезпеки в галузі. Аналіз і обґрунтування мір, засобів і заходів з електробезпеки. Забезпечення безпеки контрольно-вимірювальних приладів, автоматизованих систем управління, сигналізації та зв'язку.

Утримання обладнання та засобів захисту в належному стані, організація виконання робіт відповідно до вимог безпеки, забезпечення працівників засобами індивідуального захисту, нагляд та контроль за виконанням вимог безпеки.

Аналіз і обґрунтування в умовах галузі раціональних заходів і засобів щодо удосконалення трудового процесу з метою зниження його важкості та напруженості. Застосування доцільних режимів праці та відпочинку, раціональна організація трудового процесу, механізація та автоматизація, удосконалення технологічних процесів і обладнання як фактори зменшення важкості та напруженості виробничого процесу.

Галузеві потенційно небезпечні об'єкти (ПНО) (за наявністю). Нормативні документи щодо їх устрою та безпечної експлуатації. Система нарядів-допусків при експлуатації галузевих об'єктів підвищеної небезпеки. Порядок оформлення нарядів, відповідальні особи та їх обов'язки, порядок виконання робіт і закриття нарядів.

Ідентифікація та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки (ОПН). Профілактичні заходи щодо запобігання аварій на виробничих об'єктах галузі. Зміст і порядок розробки і затвердження плану локалізації і ліквідації аварій. Інженерно-технічні заходи, спрямовані на забезпечення безпечного функціонування потенційно небезпечних об'єктів, захист виробничого персоналу та населення, зменшення збитків, втрат, руйнувань у разі аварій.

Зміст даної теми конкретизується і корегується кожним викладачем у робочій навчальній програмі з урахуванням специфіки питань охорони праці у конкретній галузі.

Тема 6. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях

Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці. Наукова база охорони праці. Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці, галузеві науково-дослідні інститути з питань охорони праці, відділи та лабораторії з питань охорони праці галузевих науково-дослідних інститутів. Кафедри охорони праці та інші підрозділи вищих навчальних закладів.

Наукові основи удосконалення систем управління охороною праці і наглядовою діяльністю. Сучасні автоматизовані системи управління охороною праці, обліку, аналізу та дослідження травматизму і напрямки їх вдосконалення.

Тема 7. Основні заходи з пожежної безпеки та профілактики на галузевих об'єктах

Алгоритм і напрями забезпечення пожежної безпеки галузевих об'єктів.

Заходи та засоби системи попередження пожежі, обґрунтування та вибір доцільних заходів і засобів попередження пожежі на галузевих об'єктах.

Заходи та засоби системи пожежного захисту на галузевих об'єктах. Обґрунтування вибору номенклатури і кількості засобів пожежогасіння. Автоматичні засоби пожежогасіння та димовидалення на об'єктах галузі. Пожежна сигналізація і

зв'язок. Порядок створення і використання систем евакуації. Міри і засоби обмеження можливості і швидкості розповсюдження пожежі.

Система організаційно-режимних заходів з пожежної безпеки у галузі. Державний нагляд і відомчий контроль з питань пожежної безпеки на галузевих об'єктах.

Тема 8. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці в галузі

Органи державного нагляду за охороною праці в галузі та їх компетенція. Основні принципи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Держгірпромнагляд. Права і відповідальність посадових осіб Держгірпромнагляду. Перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду у сфері промислової безпеки та охорони праці в галузі.

Особливості проведення державного нагляду за охороною праці в галузі. Види та основні параметри проведення наглядових заходів.

Тема 9. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.

Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування.

Суб'єкти та об'єкти страхування. Види страхування. Страховий ризик і страховий випадок. Фонд соціального страхування від нещасних випадків. Правління Фонду. Виконавча дирекція Фонду. Страхові експерти з охорони праці, їх функції і повноваження. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів. Джерела фінансування Фонду. Страхові тарифи. Страхові виплати. Обов'язки та права суб'єктів страхування від нещасних випадків. Обов'язки Фонду. Права та обов'язки застрахованої особи. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника. Особливості соціального страхування в галузі.

Викладається логічно упорядкований і дидактично обґрунтований перелік основних питань з розподілом на кредитні модулі (якщо передбачається вивчення навчальної дисципліни у декількох семестрах) та розділи.

4. Рекомендована тематика практичних занять(для заочної форма навчання)

Метою практичних занять є поглиблення знань і набуття умінь проведення відповідних розрахунків, створення алгоритмів, розробки і документування процедур і функцій управління під час вибору оптимальних рішень з охорони праці у процесі професійної діяльності. Тематика практичних занять визначається фаховою спрямованістю за відповідною спеціальністю магістрів (спеціалістів) та наводиться у робочій навчальній програмі дисципліни «Охорона праці в галузі».

5. Рекомендовані навчальні матеріали

5.1. Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України.
3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
4. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
5. Закон України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції».

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1232 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
7. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 08.06.2004 р. № 151.
8. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
9. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
10. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
11. НПАОП 0.00-4.33-99 «Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій. Наказ Держнаглядохоронпраці від 17.06.1999 р. № 112.
12. НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.
13. НПАОП 0.00-6.13-05 «Порядок організації державного нагляду за охороною праці та гірничого нагляду в системі Держнаглядохоронпраці України». Наказ Держнаглядохоронпраці від 30.03.2004 р. № 92.
14. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.
15. ДБН В.2.5-28-2006 «Природне і штучне освітлення».
16. ДСанПіН 3.3.6.096-2002 Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів
17. НПАОП 0.00-2.23-04 «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат». Постанова Кабінету Міністрів України від 27 червня 2003 р. № 994.
18. НПАОП 0.00-8.24-05 «Перелік робіт з підвищеною небезпекою». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
19. ДСТУ OHSAS 18001:2010 Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги
20. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі. Наказ МОЗ України та Держнаглядохоронпраці України від 23.09.1994 р. № 263/121.
21. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджені Головою Держгірпромнагляду 7.02.2008 р.
22. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників».
23. Конвенція МОП 187 «Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці».
24. Міжнародний стандарт SA8000: 2001 «Соціальна відповідальність». SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.
25. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 – «Настанова по соціальній відповідальності». ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.
26. Міжнародний стандарт OHSAS 18002, Guidelines for the implementation of OHSAS 18001. Настанова по впровадженню OHSAS 18001

5.2. Основна література

1. Ткачук К.Н., Зацарний В.В. Сабарно Р.В. та ін. Охорона праці та промислова безпека : Навч. посіб. – К.: Лібра, 2010. – 560 с.
2. Ткачук К.Н., Мольчак Я.О., Каштанов С.Ф., Полукаров О.І. та ін. Управління охороною праці: Навчальний посібник. – Луцьк: 2012. – 287 с.
3. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
4. І.М.Трахтенберг, М.М. Коршун, О.В.Чебанова. Гігієна праці та виробнича санітарія. К. 1997. -464 с.
5. Безопасность производственных процессов: Справочник / Под общ. Ред. С.В. Белова. – М.: Машиностроение, 1985. -448 с.
6. Борьба с шумом на производстве. Справочник. Под общ. ред. Е.Я. Юдина. М., Машино-строение, 1985. – 318 с.
7. Электробезопасность на промышленных предприятиях: Справочник / Сабарно Р.В. и др. К.: Техника, 1985. – 387 с.
8. Левченко О.Г. Охорона праці у зварювальному виробництві: Навчальний посібник для студентів зварювальних спеціальностей. – К.: Основа, 2010.-240 с.
9. Рожков А. П. Пожежна безпека: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України. – К.: - Пожінформтехніка, 1999. – 256 с.
10. Жидецький В.Ц. Охорона праці користувачів комп'ютерів. – Львів: Афіша, 2000.–176с.
11. Средства защиты в машиностроении: Расчёт и проектирование: Справочник., С. В. Белов, А. Ф. Козьякев, О. Ф. Партолин и др. Под ред. С. В. Белова. - М.:Машиностроение, 1989. – 368с.
12. Жидецький В. Ц., Джигирей В. С., Сторожук В. М. Та ін. Практикум із охорони праці. Навчальний посібник. За ред.В. Ц. Жидецького. – Львів, Афіша, 2000. – 352с.

5.3. Додаткова література

1. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: “Тріада плюс”, 2010. – 648 с.
2. Жидецький В. Ц., Джигирей В. С., Сторожук В. М. Та ін. Практикум із охорони праці. Навчальний посібник. За ред.В. Ц. Жидецького. – Львів, Афіша, 2000. – 352с.
3. Справочник по охране труда на промышленном предприятии./ К.Н. Ткачук и др. - К.: Техника, 1991.-285 с.

6. Засоби діагностики успішності навчання

У якості засобів діагностики успішності навчання рекомендуються екзаменаційні білети з теоретичними та практичними завданнями.

7. Методичні рекомендації

Вимоги до робочих навчальних програм

Уточнення змісту навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» для конкретних спеціальностей здійснюється робочими програмами, розробленими на основі даної програми з урахуванням специфіки галузі, напрямів підготовки та спеціалізації студентів.

У робочій програмі кредитного модулю формулюють результати навчання з прив'язкою до знань, умінь (компетенцій).

Обсяги вивчення окремих тем дисципліни «Охорона праці в галузі», а також розподіл навчального часу за видами занять (лекції, практичних занять, СРС для заочної форми навчання) визначаються робочими навчальними планами, розробленими за

погодженням між випусковими кафедрами та кафедрою охорони праці, промислової та цивільної безпеки.

Робочі програми повинні щорічно поновлюватися з урахуванням змін у законодавстві і нормативно-правової базі, розвитку науки, техніки, культури, економіки, технологій та соціальної сфери.

Умови реалізації навчальної програми

Кафедра охорони праці, промислової та цивільної безпеки розробляє та затверджує уточнені навчальні (за необхідністю) та робочі програми дисципліни «Охорона праці в галузі», методичне забезпечення окремих занять та самостійної роботистудентів. Окремі заходи з вивчення питань охорони праці в галузі передбачаються також в програмах виробничих практик та науково-дослідної роботи, підсумкової державної атестації у відповідності до спільного наказу МОН, МНС та Держгірпромнагляду від 21.10.2010 р. № 969/922/216.

Кафедра охорони праці, промислової та цивільної безпеки забезпечує студентам, що навчаються за індивідуальними програмами, можливість виконання навчальних завдань за індивідуальною програмою з дисципліни «Охорона праці в галузі».